

RAPPORT LANDDYR

MATTILSYNETS ARBEID MED DYREVELFERD I 2020

PUBLISERT MARS 2021

Aktuelt regelverk

- [Lov om dyrevelferd](#)
- Alle forskrifter under dyrevelferdsloven

“Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger”

Dyrevelferdsloven § 3

Innholdsfortegnelse

1	Dyr skal ha det godt	4
1.1	Dyreholderens ansvar og Mattilsynets ansvar	4
1.2	Hva er dyrevelferd	4
2	Resultater av tilsyn med dyrevelferd hos landdyr i 2020	5
2.1	De fleste husdyr i Norge har det godt	5
2.2	Dyrehold med produksjonsdyr blir færre, og antallet tilsyn går ned	5
2.3	De viktigste funnene i 2020	6
3	Bekymringsmeldinger kan avdekke alvorlige brudd på dyrevelferdsloven	7
3.1	Slik fulgte Mattilsynet opp de 12 406 bekymringsmeldingene i 2020	9
3.2	Hva viser tallene i rapporten?	10
3.3	Hvordan lese tallene i rapporten	10
3.4	Antall dyrehold	11
3.5	Antall tilsyn	11
3.6	Antall tilsynsbesøk i dyrehold totalt	12
3.7	Varslet og uvarslet tilsyn	12
3.8	Resultater av tilsyn	13
3.8.1	Antall saker der det ikke er funnet avvik fra dyrevelferdsregelverket	13
3.8.2	Antall saker der det er funnet avvik fra regelverket	13
3.8.3	Antall saker der det er registrert alvorlig vanskjøtsel av dyr	13
3.9	Virkemiddelbruk	14
3.9.1	Antall saker der Mattilsynet har påpekt dyreholderens plikter	14
3.9.2	Antall saker der dyreholderen må gjennomføre tiltak for å rette opp i forholdet	14
3.9.3	Hastevedtak	14
3.9.4	Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving	14
3.9.5	Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak og selv utført avlivingen	14
3.9.6	Antall dyrehold der det er fattet vedtak om at dyreholderen må avvikle dyrehold	15
3.9.7	Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om midlertidig forvaring av dyr	15
3.9.8	Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om omplassering av dyr	15
3.9.9	Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tilbakeføring av dyr	15
3.9.10	Antall saker der dyr i midlertidig forvaring ble vedtatt avlivet	15
3.9.11	Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om overtredelsesgebyr	16
3.9.12	Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tvangsmulkt	16
3.9.13	Antall dyrehold der Mattilsynet har anmeldt dyreholderen til politiet	16
3.9.14	Antall dyrehold med vedtak om forbud mot aktiviteter	16
4	Slik er tilsynet med dyrevelferd organisert i Mattilsynet	17
4.1	Tilsynskampanje om velferd hos svin	18
5	Vedlegg: Tabell med resultater fra tilsyn med dyrehold 2020	20

1 Dyr skal ha det godt

Det er en grunnleggende verdi i samfunnet vårt at dyr skal ha det godt. Den som eier eller har ansvaret for dyr, skal sørge for at dyra har det bra.

1.1 Dyreholderens ansvar og Mattilsynets ansvar

Dyreholderen har ansvaret for å ta vare på dyrene sine i tråd med kravene i regelverket for dyrevelferd. Mattilsynet har ansvaret for å forvalte regelverket og føre tilsyn med at dyreholdere følger det. For produksjonsdyr gir egne forskrifter under dyrevelferdsloven mer detaljer om hvordan dyrene skal ha det. Mattilsynet kan ikke kreve mer av dyreholderen enn det som står i loven og forskriftene.

1.2 Hva er dyrevelferd

Det er tre hovedretninger som beskriver hva som er god dyrevelferd:

- dyrets biologiske funksjon
- dyrets egen opplevelse
- dyrets mulighet for et naturlig liv

Alt hold av dyr vil begrense dyras mulighet til å leve et naturlig liv og utøve naturlig atferd. Til gjengjeld gir vi dyra beskyttelse, mat, vann, stell og omsorg. Det er viktig å huske at ville dyr er utsatt for mange farer og lidelser, og at et naturlig liv har sin kostnad. For tamrein og sau gir utmarksbeite veldig god velferd for de fleste dyra, men mange dyr blir utsatt for store lidelser på grunn av skader, fluemark, rovdyr og andre farer.

Dyrevelferdsloven tar utgangspunkt i de «fem friheter for husdyr», som ble formulert etter en utredning fra Brambell-kommisjonen i Storbritannia i 1965:

- Frihet fra sult, tørst og feilernæring
- Frihet fra unormal kulde og varme
- Frihet fra frykt og stress
- Frihet fra skade og sykdom
- Frihet til å utøve naturlig atferd.

Disse frihetene handler i stor grad om dyrets biologiske funksjon. Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) har utviklet en definisjon som tar utgangspunkt i dyrets egen opplevelse:

Dyrevelferd er individets subjektive opplevelse av sin mentale og fysiske tilstand som følge av dets forsøk på å mestre sitt miljø.

2 Resultater av tilsyn med dyrevelferd hos landdyr i 2020

I 2020 gjennomførte Mattilsynet tilsyn med dyrevelferden i 2840 dyrehold, mot 6663 året før. Det ble oppdaget større og mindre brudd på regelverket i 39 % av sakene. Det er omtrent samme andel som året før. Vi fant 23 dyrehold med alvorlig vanskjøtsel. Dette er en nedgang fra 34 dyrehold året før.

2.1 De fleste husdyr i Norge har det godt

Omfanget av alvorlig vanskjøtsel av dyr og antallet inngripende tiltak mot dyreholdere er lavt. Vi mener derfor at dyrevelferden for landdyr i Norge i hovedsak må regnes som god, selv om det finnes noen utfordringer.

Vi fører mest tilsyn i dyrehold der vi mener det er en risiko for at dyrene ikke har gode nok leveforhold etter kravene i regelverket. Våre tall viser derfor ikke hvordan tilstanden er generelt for dyr i Norge.

2.2 Dyrehold med produksjonsdyr blir færre, og antallet tilsyn går ned

Antallet dyrehold med produksjonsdyr har sunket over flere år. Samtidig øker det totale antallet dyrehold som er registrert hos Mattilsynet. Økningen skyldes nye registreringer av kjæledyr og «andre». Alle dyrehold med produksjonsdyr og alle hestehold med mer enn 10 hester skal være

Telemarksku med tvillingkalver er et uvanlig syn. Foto: Mattilsynet

registrert hos Mattilsynet. Derimot er det ingen registreringsplikt for kjæledyr, og slike dyrehold blir bare registrert når Mattilsynet kommer i kontakt med dem.

Det var en nedgang på hele 57% i Mattilsynets tilsyn med dyrevelferden i dyrehold fra 2019 til 2020. Smittesituasjonen med Covid 19 må ta mye av skylden for dette. Men nedgangen skyldes også en styrt utvikling. For å få mest mulig effekt av tilsynsarbeidet vårt innenfor de ressursmessige rammene vi har, må vi prioritere å følge opp de dyreholdene der

risikoen for dårlig dyrevelferd er størst. Hvert enkelt av disse dyreholdene kan kreve mye arbeid av våre inspektører.

2.3 De viktigste funnene i 2020

- Mattilsynet fikk 12406 bekymringsmeldinger om dyrevelferd. Det er en svak nedgang fra året før.
- Mattilsynet fant alvorlig vanskjøtsel i 23 dyrehold. Det er nedgang på 11 fra året før. Nedgangen gjelder særlig sau, storfe og svin. Selv om hvert tilfelle er ett for mye, er tallet lavt sett opp mot det totale antallet dyrehold.
- Mattilsynet fattet vedtak om avvikling i 32 dyrehold. Det er 12 færre enn året før.
- Mattilsynet fattet vedtak om forbud mot aktiviteter med dyr i 34 dyrehold, som er 13 færre enn året før.
- Mattilsynet brukte overtredelsesgebyr i 31 dyrehold. Det er 20 færre enn året før.
- For 47 dyrehold har Mattilsynet anmeldt forholdet til politiet. Det er omtrent samme antall som året før.

Etter en økning av antall inngripende vedtak årene før var det en tydelig nedgang i 2019. Nedgangen ser ut til å holde seg i 2020, noe som kan tyde på at vi ser resultater av at Mattilsynet de siste årene har rettet innsatsen mot å få avviklet de dårligste dyreholdene. Det er likevel viktig å huske på at antallet tilsyn i 2020 var uvanlig lavt, noe som kan påvirke våre funn.

Også andre enn Mattilsynet melder saker til politiet. Derfor er antakelig antallet politianmeldelser om dyrehold i strid med loven en del høyere enn dem vi selv registrerer.

Antallet dyrehold med alvorlig vanskjøtsel har gått ned fra 2019 til 2020. Sau er en av artene vi ser nedgang hos. Foto: [Per Harald Olsen](#). Lisens CC BY SA 3.0

3 Bekymringsmeldinger kan avdekke alvorlige brudd på dyrevelferdsloven

«Enhver som har grunn til å tro at dyr blir utsatt for mishandling eller alvorlig svikt vedrørende miljø, tilsyn og stell, skal snarest mulig varsle Mattilsynet eller politiet. Varslingsplikten gjelder med de begrensninger som følger av annen lovgivning».

Dyrevelferdsloven § 5.

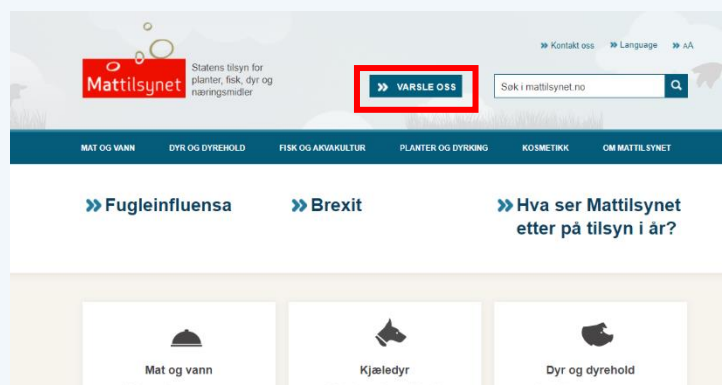
Bekymringsmeldingene er et viktig bidrag til Mattilsynets arbeid med å avdekke dyrehold med for dårlig dyrevelferd. Det gjelder særlig for kjæledyr og annet hobbydyrehold, der Mattilsynet ofte ikke har kunnskap om at det holdes dyr. For produksjonsdyr bruker Mattilsynet også andre metoder for å identifisere utsatte dyrehold.

Det kan være vanskelig for publikum å vurdere om det de har observert, utgjør et brudd på dyrevelferdsloven, og om bruddet er alvorlig eller ikke. Dette er det opp til Mattilsynet å vurdere, basert på beskrivelsen vi får i meldingen. Mange har store forventninger til at meldingen deres blir fulgt opp raskt. Men det er mange forhold som avgjør om, hvor raskt og hvordan en melding blir fulgt opp. Ingen meldinger blir imidlertid lagt til side uten noen vurdering. Det er ikke sikkert meldingen er neglisjert fordi om varsleren ikke ser en endring i dyreholdet.

Mange ønsker en tilbakemelding om hvordan varselet deres blir fulgt opp. Men den som varsler, er ikke part i saken. Varsleren får derfor ingen annen tilbakemelding fra Mattilsynet enn en kvittering for at meldingen er mottatt.

Slik varsler du

På mattilsynet.no finner du knappen «Varsle oss». Der skal du skrive inn meldingen din i et fastlagt skjema. Det er viktig å lese gjennom veiledningen først. Veiledningen gir bl.a. eksempler på forhold som utløser varslingsplikten i dyrevelferdsloven.

Varslingsknappen ligger på forsiden av hjemmesiden vår.

Skjermdump fra mattilsynet.no.

Det er viktig å gi god nok informasjon, slik at vi kan vurdere alvorret i saken og finne frem til dyrene og dyreholderen. Vi trenger:

- konkret informasjon om hvor dyrene er – helst gateadresse
- navn på og adresser til ansvarlig dyreholder om mulig
- hva slags dyr, og hvor mange
- mest mulig konkret beskrivelse av observasjonene som har gjort deg bekymr

Mer enn 12 000 varsler årlig

Fra 2013 til 2018 så vi en kraftig økning i antall varsler fra drøyt 3000 til ca. 12 600 årlig. Antallet ser nå ut til å ha stabilisert seg på ca. 12 500.

Det er bra at folk melder fra, og at de kjenner til varslingsknappen vår. Samtidig krever oppfølgingen store ressurser i Mattilsynet. Vi må sortere varslene og prioritere mellom dem for å sikre at vi følger opp der dyr kan være mest utsatt for lidelse. Rundt 15-20% av meldingene viser seg å avdekke alvorlige forhold.

Vi har nå etablert et nytt opplegg for å sortere varslene på en mer effektiv og systematisk måte. Et team med to veterinærer i hver av våre 5 regioner går daglig gjennom alle de nye meldingene og avgjør hvilke som skal oversendes til avdelingene for videre oppfølging. En del meldinger blir raskt sortert ut. Noen gjelder ikke vårt forvaltningsområde, f.eks. hunder som bråker eller virker truende på folk. Slike forhold kan meldes til politiet. En del varsler har for dårlig beskrivelse av hvor dyrene er, så vi ikke finner dyreholdet. Mange varsler gjelder forhold som ikke er i strid med dyrevelferdsloven, f.eks. hester som går ute i snøen uten dekken.

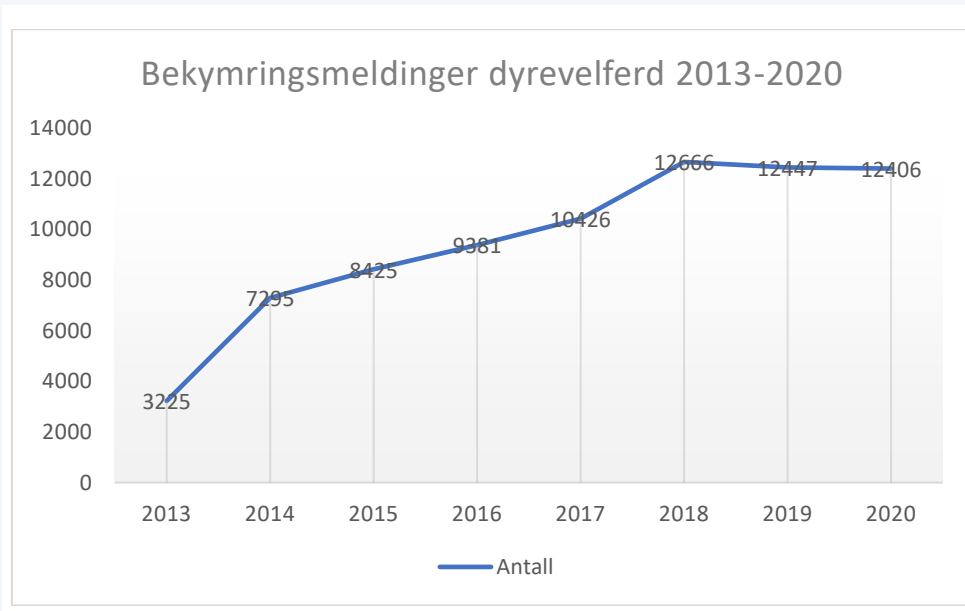

Med unntak av kjæledyr er hest en av de dyreartene vi mottar flest bekymringsmeldinger om.

Foto: Mattilsynet

Antall varsler har flatet ut

Mattilsynet mottok 12 406 bekymringsmeldinger om dyrevelferd i 2020. Dette er på omtrent samme nivå som i 2018 og 2019. Det var flest meldinger om kjeledyr, men vi fikk også mange meldinger om hester og produksjonsdyr.

For å kunne prioritere meldingene riktig trenger vi nok informasjon.

3.1 Slik fulgte Mattilsynet opp de 12 406 bekymringsmeldingene i 2020

	Antall	Andel i prosent
UNDER BEHANDLING/NY	716	5,77 %
BEHANDLET		
Sendt videre til inspeksjon	1416	11,40 %
Sendt videre til saksbehandling	698	5,63 %
AVVISTE SAKER		
Finner ikke eier/virksomhet/ mangelfulle opplysninger i meldingen	1286	10,3%
Gjelder ikke MTs forvaltningsområde	711	5,73 %
Dublett	2256	18,10 %
Ingen inspeksjon – ingen videre oppfølging nå	5322	42,90 %

4 Dyrevelferdsrapporten

4.1 Hva viser tallene i rapporten?

Rapporten gjelder bare for tilsyn med dyrehold med landdyr

Tilsyn med dyretransporter, slakterier og forsøk med dyr er f.eks. ikke omtalt. Tilsyn med velferd for fisk er heller ikke med i denne rapporten.

4.2 Hvordan lese tallene i rapporten

Tallene i rapporten er basert på de data våre inspektører registrerer fra sine tilsyn

Inspektørene registrer funnene fra tilsyn i vårt elektroniske saksbehandlingssystem. Rapporten gir oversikt over det som er registrert i systemet når vi tar ut data. Tilsyn, funn og tiltak som ikke er registrert når vi henter ut data, kommer ikke med i rapporten.

Vår ambisjon er at registreringene skal være så korrekte som mulig, selv om de ikke gir et 100% korrekt bilde av alle forhold til enhver tid. Våre rapporter vil uansett gi et generelt bilde og vise utviklingen over tid.

Antall dyrehold er dyrehold som er registrert i våre systemer som aktive i løpet av året

Det betyr at tallene per 1. januar 2021 kan være lavere eller høyere enn tallene i tabellen. For pelsdyr vet vi f.eks. at antallet dyrehold har sunket mye på kort tid og antakelig var mye lavere etter årsskiftet enn det vår tabell viser.

Tallene er også avhengige av at virksomhetene registrerer og avregistrerer dyreholdene slik de skal, og av at våre inspektører korrigerer feil de kommer over.

Mattilsynet er på flest tilsynsbesøk i dyrehold med størst risiko for dårlig dyrevelferd

Dyrehold med antatt risiko for brudd på regelverket får oftere tilsyn enn dyrehold med liten risiko. Rapporten gir et bilde av situasjonen i de dyreholdene Mattilsynet har valgt å føre tilsyn i, men er ikke representative for gjennomsnittet av alle dyrehold i Norge.

Vi vil unngå feiltolkning av tallene i rapporten

For en del av tallene i rapporten har vi tatt med en forklaring for å unngå at de tolkes feil.

Om sammenligning med andre typer rapporter fra Mattilsynet

Mattilsynet rapporterer også for eksempel til ESA/EU. For disse rapportene er det andre utvalgsriterier, noe som gjør at tallene i våre tertial- og årsrapporter ikke er direkte sammenlignbare med dem vi rapporterer til ESA/EU. Hvis man ønsker å se på tall over tid for å fange opp tendenser og endringer, må tallene man sammenligner, stamme fra samme type rapportering.

4.3 Antall dyrehold

Om innholdet i tabellene

Kolonnen «Andre dyrehold» omfatter blant annet:

Esel, lama, alpakka, viltoppdrett, dyrepensjonat, forsøksdyrstasjoner, fremvisning av dyr, dyrebutikker.

Dyrehold med produksjonsdyr er registrert i Mattilsynets system

En dyreholder har plikt til å melde hold av produksjonsdyr til Mattilsynet for at de skal bli registrert i vårt system. Derfor er antallet dyrehold med produksjonsdyr i de ulike tabellene ganske presise tall.

Kjæledyr, hobbyfjørfe og små hestehold er det ikke meldeplikt for

For disse dyrene inneholder rapporten kun tall for dyrehold som er registrert i vårt system fordi vi har ført tilsyn i dyreholdet, eller hatt annen kontakt.

- Kolonnen «Alle dyrehold» viser hvor mange dyrehold som er registrert i vårt system.
- Kolonnene med navn på dyreart viser antallet dyrehold for hver art.
- Når antallet tilsynsbesøk er større enn antallet dyrehold, betyr det at noen dyrehold har fått mer enn ett tilsynsbesøk.

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
77570	3112	21	102	8544	15345	526	17828	2751	14236	4354	700	8638

Kolonnen «Alle dyrehold» omfatter dyrehold med én eller flere arter. Hver dyreart eller gruppe av arter blir registrert i vårt system som ett dyrehold. Summen av hver kolonne vil derfor være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

4.4 Antall tilsyn

Antall dyrehold det er ført tilsyn i

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
3376	1272	0	2	459	272	8	621	116	746	325	5	124

Alle våre tilsyn med dyr har et element av dyrevelferd i seg, fordi vi alltid vil oppdage alvorlige dyrevelferdsproblemer selv om vi i utgangspunktet besøker dyreholdet av andre grunner.

Under følger oversikt over dyreholdene der dyrevelferd var formålet med tilsynet, enten alene eller sammen med andre formål.

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
2840	1025	0	2	387	238	7	561	102	694	295	3	53
84.1%	80,6 %	0%	100%	84,3 %	87,5%	87,5%	90,3 %	87,9 %	93 %	90,8 %	60 %	42,7 %

Prosenttallene angir andel ender dyrevelferd var formålet med tilsynet. Totalt antall tilsyn her hentet fra tabellen «antall dyrehold det er ført tilsyn i».

4.5 Antall tilsynsbesøk i dyrehold totalt

Antall tilsynsbesøk i dyrehold totalt

Tallene for tilsynsbesøk vil ofte være større enn tallene for antall dyrehold det er ført tilsyn i, som skyldes at Mattilsynet har vært mer enn én gang på inspeksjon i ett eller flere dyrehold.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
1426	0	2	483	341	8	695	130	940	393	5	136

Tabellen under inneholder tilsynsbesøk der dyrevelferd var formålet. Tabellen viser hvor stor prosentandel dette var av alle tilsynsbesøkene i de ulike typene dyrehold.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
1082	0	2	407	298	7	622	114	868	356	3	57
75,9 %	0%	100%	84,3 %	87,4%	87,5%	89,5 %	87,7 %	92,3 %	90,6 %	60 %	41,9%

4.6 Varslet og uvarslet tilsyn

Hva er et varslet tilsyn?

Ved et varslet tilsynsbesøk har dyreholderen fått beskjed om at Mattilsynet kommer på tilsyn. Formålet er å sikre at det er noen til stede i dyreholdet når inspektøren kommer. Varslingen kan skje fra flere dager til noen timer før tilsynet gjennomføres.

Hva er uvarslet tilsyn?

Ved uvarslet tilsynsbesøk kommer inspektøren uanmeldt, fordi Mattilsynet vil inspisere uten at dyreholderen har kunnet forberede seg. Et tilsyn er uvarslet når dyreholderen er varslet mindre enn en halv time før vi kommer til dyreholdet.

Tabellen under viser hvilken prosentandel de uvarslede tilsynene utgjorde av alle tilsynene.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
87,0%	-	50%	24,1 %	68,8%	71,4 %	51,8%	48,2 %	59,7%	30,6 %	100%	35,1%

Mattilsynet har som mål å gjennomføre så mange som mulig av tilsynene med dyrevelferd uten varsling.

4.7 Resultater av tilsyn

På våre tilsyn ser vi etter om dyreholderne overholder kravene i regelverket. Inspektørene har en liste med kravpunkter som kontrolleres, og registrerer om hvert enkelt av dem er oppfylt eller ikke. Funnene oppgis med betegnelsene «ok», «ikke tilfredsstillende» og «alvorlig vanskjøtsel av dyr». Dette er grunnlaget for registreringene i denne rapporten. Dyreholderen får en tilsynsrapport, der inspektøren beskriver nærmere hva som er undersøkt og hvilke regelverksbrudd som er avdekket.

4.7.1 Antall saker der det ikke er funnet avvik fra dyrevelferdsregelverket

Antall saker der alle kravpunkter i tilsynet er angitt som «ok»

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
549	0	1	299	124	3	356	69	392	263	3	26

4.7.2 Antall saker der det er funnet avvik fra regelverket

Antall saker der ett eller flere kravpunkt er angitt som "Ikke tilfredsstillende"

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
497	0	1	103	157	4	250	40	429	81	0	21

Merk at tallene for «ikke tilfredsstillende» ikke sier noe om hvilke bestemmelser det er registrert brudd på, eller hvor alvorlige bruddene var. Slike opplysninger kan vi per i dag ikke hente ut av vårt tilsynssystem.

4.7.3 Antall saker der det er registrert alvorlig vanskjøtsel av dyr

Forhold som kommer inn under denne kategorien, er tilfeller der flere dyr er døde eller må avlives på grunn av manglende fôring, vanntilgang og stell.

I 2020 registrerte vi alvorlig vanskjøtsel i totalt 23 dyrehold. Sakene fordeler seg på ulike dyrearter som vist i tabellen under.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
17	0	0	2	0	0	2	0	4	1	0	0

4.8 Virkemiddelbruk

Mattilsynet har ulike typer virkemidler som vi benytter i vår oppfølging overfor dyreholdere som bryter regelverket. Vi deler virkemidlene inn i ulike grupper: veiledning og påpeking av plikt, vedtak og politianmeldelse.

4.8.1 Antall saker der Mattilsynet har påpekt dyreholderens plikter

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
53	0	0	13	15	0	31	5	39	12	0	4

4.8.2 Antall saker der dyreholderen må gjennomføre tiltak for å rette opp i forholdet

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
271	0	1	56	116	2	180	27	317	59	2	30

4.8.3 Hastevedtak

Mattilsynet fatter såkalte hastevedtak, som er vedtak uten forhåndsvarsel, når vi mener forholdet er så alvorlig at det er nødvendig å gjøre tiltak straks. Tabellen under viser hvor mange av sakene fra tabellen over som utløste hastevedtak.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
52	0	0	9	25	1	27	4	46	20	0	14
19,2%	0%	0%	16,1%	21,6%	50%	15%	14,8%	14,5%	33,9%	0%	46,7%

4.8.4 Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving

Dyreholderen pålegges å avlive dyr innen en gitt frist.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
3	0	0	0	2	0	2	1	1	1	0	0

4.8.5 Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak og selv utført avlivingen

Dette kan for eksempel være saker der dyreholderen nekter å gjennomføre pålegg fra Mattilsynet om at dyr skal avlives. I slike tilfeller må Mattilsynet selv sørge for at dyrene avlives.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
12	0	0	1	0	0	2	1	0	0	0	0

4.8.6 Antall dyrehold der det er fattet vedtak om at dyreholderen må avvikle dyrehold

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
32	18	0	0	1	0	0	7	0	7	1	0	1

Ett dyrehold kan bestå av flere arter, summen av hver kolonne kan være større enn tallet for «Alle dyrehold».

4.8.7 Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om midlertidig forvaring av dyr

I disse sakene sørger Mattilsynet for at dyrene blir tatt vare på fram til det er bestemt hva som skal skje med dyrene videre.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
140	0	0	2	4	0	1	0	4	0	0	0

4.8.8 Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om omplassering av dyr

Disse sakene er oppfølging av vedtak om midlertidig forvaring. Mattilsynet bestemmer om dyrene skal avlives, omplasseres eller selges.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4.8.9 Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tilbakeføring av dyr

Vedtak om tilbakeføring blir fattet hvis Mattilsynet vurderer at det er forsvarlig at dyreholderen får tilbake dyr som er tatt i midlertidig forvaring.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
22	0	0	0	1	0	0	0	3	0	0	0

4.8.10 Antall saker der dyr i midlertidig forvaring ble vedtatt avlivet

Dersom Mattilsynet vurderer at det ikke er forsvarlig at dyreholderen får tilbake dyr som er tatt i midlertidig forvaring, bestemmer Mattilsynet om dyrene skal avlives, omplasseres eller selges. Denne tabellen viser antall saker der det ble vedtatt av dyrene skulle avlives.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4.8.11 Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om overtredelsesgebyr

Overtredelsesgebyr kan brukes hvis dyreholderen har brutt regelverket uaktsomt eller med vilje. Fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, kan summen av kolonnene være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
31	8	0	0	1	3	0	2	0	14	3	0	0

4.8.12 Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tvangsmulkt

Mattilsynet kan bestemme at dyreholderen må betale en mulkt dersom et regelbrudd ikke blir rettet innen en frist Mattilsynet gir. Dersom dyreholderen retter feilen, slipper han å betale mulkten. Tabellen under viser antall saker med vedtak om løpende tvangsmulkt.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
4	0	0	2	4	0	6	2	19	5	0	0

Tabellen under viser antall saker med vedtak om engangs tvangsmulkt.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4.8.13 Antall dyrehold der Mattilsynet har anmeldt dyreholderen til politiet

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
47	29	0	0	0	3	0	5	0	5	1	2	0

Ett dyrehold kan bestå av flere arter, og derfor kan summen av kolonnene være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

4.8.14 Antall dyrehold med vedtak om forbud mot aktiviteter

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
34	27	0	0	1	2	0	2	0	1	0	0	4

Ett dyrehold kan bestå av flere arter, og derfor kan summen av kolonnene være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

5 Slik er tilsynet med dyrevelferd organisert i Mattilsynet

Mattilsynet fører tilsyn med dyrevelferden over hele landet

Mattilsynet består av et hovedkontor og fem regioner, og vi har avdelingskontorer over hele landet.

Inspektør fra Mattilsynet på tilsyn i svinebesetning. Foto: Mattilsynet

Inspektører utfører tilsyn

Det er inspektørene ute i avdelingene som utfører tilsynet med dyrevelferden. De fleste inspektørene på dyrevelferd er veterinærer. Hver avdeling har også minst én dyrevernnemnd. Nemnda består av mennesker med kunnskap om og interesse for dyrehold. De skal bidra med lekmannsskjønn, som et tillegg til Mattilsynets dyrefaglige og juridiske kompetanse. Det betyr at nemnda skal gi råd til Mattilsynet om hva «folk flest» vil regne som godt nok dyrehold. Dette er særlig viktig der det ikke finnes detaljert regelverk, først og fremst i saker om kjæledyr, og for vurdering av hvor grensen går for hva som er godt nok tilsyn og stell til å oppfylle dyrevelferdslovens krav. Dyrevernnemnda har ikke selvstendig myndighet.

Hovedkontoret lager utkast til regelverk og behandler klager

På hovedkontoret har Seksjon for dyrevelferd ansvaret for det overordnede arbeidet med

dyrevelferden. Seksjonen utarbeider forslag til forskrifter om dyrevelferd, men det er departementet som fastsetter forskriftene. Hovedkontoret lager også veiledere til regelverket og styrer regionene i deres arbeid. Klager fra dyreholdere på vedtak som er fattet i regionene, blir behandlet av hovedkontoret.

Mest tilsyn i dyrehold med størst risiko for dårlig dyrevelferd

For å utnytte ressursene best mulig er tilsynet mest mulig risikobasert. Det betyr at vi fører mest tilsyn der vi tror det er størst risiko for at dyr ikke har det bra og regelverket blir brutt. Overfor de fleste dyreholdere kan god og lett tilgjengelig informasjon og veiledning om regelverket gi god effekt uten at vi behøver å reise ut på tilsyn.

Systemer for å oppdage og følge opp brudd på regelverket

Mattilsynet har som mål å oppdage, avverge og håndtere saker med vanskjøtsel av dyr på en systematisk og effektiv måte. Vi utvikler både mer overordnede kriterier for å kunne

identifisere dyrehold i risikogruppen, og verktøy som skal hjelpe oss å følge opp dyrehold med kronisk dårlig dyrevelferd på en systematisk måte. Bekymringsmeldinger fra publikum og databaserte registreringer fra slakteriene gir oss viktig informasjon om dårlige forhold for dyr. Vi har dialog med praktiserende veterinærer, KSL i landbruket og andre som har kontakt med dyreholdene. Inspektørens lokalkunnskap er også viktig. Målet er at ingen dyr skal bli utsatt for alvorlig eller langvarig vanskjøtsel eller uakseptable leveforhold.

Egne tilsynskampanjer

Vi har jevnlig landsdekkende eller regionale tilsynskampanjer, der vi fører tilsyn med et stort antall dyrehold etter et gitt tema. Eksempler er brannsikring i svinehold og velferd for kalv.

5.1 Tilsynskampanje om velferd hos svin

I 2020 har vi planlagt en landsomfattende tilsynskampanje om velferd hos svin.

Smågris i grisehus. Foto: Mattilsynet.

De siste årene har det vært en del negativ oppmerksomhet rundt dyrevelferden for svin, men dette gjenspeiles ikke i våre tall fra tilsyn. Vi skal derfor gjennomføre en landsdekkende tilsynskampanje for å få oppdatert kunnskap om status for velferden i norske svinebesetninger, og om viktige punkter i regelverket for slike dyrehold etterleves.

Kampanjen gjennomføres ikke som risikobaserte tilsyn, men i tilfeldig utvalgte besetninger.

Veterinærinstituttet står for

utplukket av besetningene for å sikre et mest mulig representativt utvalg.

Vi skal besøke 600 besetninger over hele landet. Inspeksjonene fordeles mellom fylkene etter tettheten av svinebesetninger, og skal gjennomføres i 2021 og første halvdel av 2022.

Vi har hatt god dialog med både svinenæringens organisasjoner og dyrevernorganisasjoner under forberedelsen av kampanjen. Både myndighetene og svinenæringen trenger denne kunnskapen som dokumentasjon av status og for å kunne iverksette forbedringstiltak der det er nødvendig.

Vi har valgt ut sjekkpunkter ut fra hva vi mener har størst betydning for dyrevelferden:

- rutiner for å håndtere, behandle og forebygge sykdom og skade hos dyrene
- bruk av strø og rotmateriale, og av redebyggingsmateriale til purker som skal føde
- om grisene har tilstrekkelig plass til å bevege seg, hvile og spise, og om de har god nok tilgang på vann
- om purker fikseres ved grising, og i så fall hvilke rutiner bonden har for dette
- dokumentasjon av all veterinærbehandling og registreringer av antall døde dyr ved hvert tilsyn i fjøset
- veterinærens legemiddelbruk ved kastrasjoner av gris

Svinekampanjen skal gjennomføres i 2021 og første halvår av 2022. Foto: Mattilsynet.

6 Vedlegg: Tabell med resultater fra tilsyn med dyrehold 2020

	Alle dyrehold*	Kjæledyr	Min	Re	Fjorf	Hest	Kani	Sau	Geit	Storf	Svin	Tam-rein	Andre dyrehold
Antall dyrehold.	77570	3112	21	102	8544	15345	526	17828	2751	14236	4354	700	8638
Antall tilsynsbesøk i dyrehold, uavhengig av om dyrevelferd er vurdert eller ikke.		1426	0	2	483	341	8	695	130	940	393	5	136
Antall tilsynsbesøk i dyrehold der det er ført dyrevelferdstilsyn.		1082	0	2	407	298	7	622	114	868	356	3	57
Antall tilsynsbesøk der det er ført dyrevelferdstilsyn hvor tilsynet er varslet.		141	0	1	309	93	2	300	59	349	247	0	20
Antall tilsynsbesøk der det er ført dyrevelferdstilsyn hvor tilsynet ikke er varslet.		941	0	1	98	205	5	322	55	518	109	3	20
Antall dyrehold der det er ført tilsyn, uavhengig av om dyrevelferd er vurdert eller ikke.	3376	1272	0	2	459	272	8	621	116	746	325	5	124
Antall dyrehold der det er ført dyrevelferdstilsyn.	2840	1025	0	2	387	238	7	561	102	694	295	3	53
Antall saker der det ikke er funnet avvik fra dyrevelferdsregelverket.		549	0	1	299	124	3	356	69	392	263	3	26
Antall saker der det er funnet avvik fra dyrevelferdsregelverket. **	1117	497	0	1	103	157	4	250	40	429	81	0	21
Antall saker med registrerte tilfeller av alvorlig vanskjøtsel av dyr. ***	23	17	0	0	2	0	0	2	0	4	1	0	0
Antall saker der Mattilsynet har påpekt dyreeiers plikter.		53	0	0	13	15	0	31	5	39	12	0	4
Antall saker der det er varslet om at dyreeier må gjennomføre tiltak for å rette opp forholdet.		286	0	1	72	125	2	197	33	335	62	2	19
Antall saker der det er fattet vedtak om at dyreeier må gjennomføre tiltak for å rette opp forholdet.		271	0	1	56	116	2	180	27	317	59	2	30
Antall saker med gjennomføring av tiltak som er hastevedtak uten forhåndsvarsling.		52	0	0	9	25	1	27	4	46	20	0	14
Antall dyrehold der det er fattet vedtak om at dyreeier må avvikle holdet av en art.	32	18	0	0	1	0	0	7	0	7	1	0	1
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving i saker (uten forutgående midlertidig forvaring).		3	0	0	0	2	0	2	1	1	1	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak og utført avlivingen av dyrevelferdsmessige grunner (uten forutgående midlertidig forvaring)		12	0	0	1	0	0	2	1	0	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om midlertidig forvaring.		140	0	0	2	4	0	1	0	4	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om omplassering av dyr (totalt)		24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om omplassering av dyr etter vedtak om midlertidig forvaring		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tilbakeføring av dyr (totalt)		22	0	0	0	1	0	0	0	3	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tilbakeføring av dyr etter vedtak om midlertidig forvaring		9	0	0	0	1	0	0	0	3	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving av dyr i forvaring.		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om (løpende) tvangsmulkt.		4	0	0	2	4	0	6	2	19	5	0	1
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om (engangs) tvangsmulkt.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antall dyrehold der Mattilsynet har anmeldt dyreeier til Politiet.	47	29	0	0	0	3	0	5	0	5	1	2	0
Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om forbud mot aktivitet etter dyrevelferdsloven § 33.	34	27	0	0	1	2	0	2	0	1	0	0	4
Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om overtredelsesgebyr.	31	8	0	0	1	3	0	2	0	14	3	0	0